REPOLA-SEURA R.Y.

Repolainen 68

Jäsentiedote 2/2014

www.repola-seura.net

Repolainen

Repola-seura ry:n jäsenlehti

Numero 68, 2/2014, toukokuu
Numeron 69 aineisto lähetettävä päätoimittajalle 15.8.2014 mennessä

Päätoimittaja
Pertti Rannikko
pertti.rannikko@uef.fi
puh. (013) 717422
Huhtilammentie 945, 82160 Oskola

Toimittajat
Valentina Afanassieva
Ville Pänttönen
Asko Saarelainen

Repola-seura ry

Hallituksen ja toimihenkilöiden yhteystiedot ovat takakannen etusivulla. Seuran nettisivut ovat osoitteessa www.repola-seura.net, josta löytyy myös vanhoja Repolaisen numeroita.

Jäsenhakemukset ja osoitteenmuutokset
Jäsensihteeri Päivi Kiiskinen, Kiehiskuja 3, 80140 Joensuu,
gsm 050 511 6580, paivi.kiiskinen1@gmail.com

Vuosijäsenmaksu 20 €, ainaisjäsenmaksu 200 €, kannatusjäsenmaksu 100 €, perheenjäsenmaksu puolisosta ja alle 15-vuotiaasta lapsesta 0 €.
Seuran pankkitili: Op Polvijärvi FI05 5354 0420 0466 26.

Painopaikka: Kirjapaino PR-Offset, Joensuu

Kansikuva: *Ontajärven vuonna 1759 valmistunut tsasouna peruskorjattiin vuosituhannen vaihteessa. Kuva rakennuksesta ennen korjaustöitä on tämän lehden sivulla 8 (kuva Teuvo Kuivalainen).*

Repola-seuran kuulumisia

Repola-seuran vuosikokoukseen osallistui 29.3.2014 Joensuussa 14 henkilöä. Ennen varsinaisia kokousasioita kertoi Teuvo Kuivalainen Ontajärven ja Öllölän kylien välisestä yhteistyöstä, jota on tehty Suomen ja Venäjän rajan yli jo yli 20 vuotta (siitä lisää sivuilla 6–9).

Vuosikokouksen hyväksymässä vuosikertomuksessa todettiin jäsenmäärän kasvun jatkuneen edelleen, sillä toimintavuoden aikana seuraan oli liittynyt 14 uutta vuosijäsentä ja kaksi ainaisjäsentä. Seuran toiminnan kolme kivijalkaa oli saatu pidettyä hyvin pystyssä: jäsenlehti Repolaisesta ilmestyi neljä numeroa, perinteinen Repolan matka järjestettiin heinäkuussa ja seuran nettisivuja päivitettiin säännöllisesti. Toimintasuunnitelmassa näitä perustoimintoja päätettiin jatkaa. Hallitus velvoitettiin myös valmistautumaan vuonna 2015 vietettäviin Repola-seuran 30-vuotisjuhliin. Keskusteluissa nousi esiin erityisesti juhlajulkaisun tekeminen.

Vuosikokous valitsi myös uuden hallituksen. Puheenjohtajana jatkaa jo viidettä vuotta allekirjoittanut. Hallituksen jäseninä jatkavat Valentina Afanassieva, Päivi Kiiskinen ja Ville Pänttönen Joensuusta, Tuula Kilpeläinen Kuhmosta ja Lea Tserni-Puittinen Lieksasta. Hallituksen jäsenyydestä luopuneen Raimo Määtän tilalle valittiin Asko Saarelainen Lieksasta. Hallitus piti järjestäytymiskokouksensa 6.5.2014 Lieksassa ja valitsi toimihenkilöt eri tehtäviin (tarkemmin tämän lehden takakannen etupuolella). Lisäksi valittiin jäsenet Repolaisen toimituskuntaan, Repolan matkan järjestelytoimikuntaan, nettisivuista vastaavaan työryhmään sekä juhlajulkaisun toimituskunta. Niitä seuran jäseniä, jotka ovat kiinnostuneita kirjoittamaan juhlajulkaisuun (esimerkiksi sukunsa vaiheista), pyydetään ilmoittautumaan allekirjoittaneelle.

Repolan matka päätettiin järjestää heinäkuussa perinteiseen tapaan, joten Vartiuksesta ajetaan suoraan Repolaan (matkasta lisää takakannessa). Ontajärvellä käynnistä piti vielä tällä kertaa luopua, sillä toinen ryhmä on jo ehtinyt varata kylän majoituspaikat matkamme ajaksi. Halukkaat pääsevät kuitenkin elokuun lopussa käymään Ontajärvellä, sillä Teuvo Kuivalainen järjestää tuolloin sinne praasniekkamatkan (Teuvon yhteystiedot sivulla 9).

Pertti Rannikko

Repolan kuulumisia

Repolainen on jo kahtena vuonna julkaissut Katja ja Aleksei Nesterovin kirjoittamia kirjeitä, joissa kerrotaan Repolan kylän talvisia ja keväisiä kuulumisia (Repolainen 60 ja 63). Tällä kertaa saimme kuulumiset sähköpostitse, kun Repolan koulun opettaja Irina Tsernijeva kirjoitti Nesterovien tekstin puhtaaksi ja samalla täydensi sitä. Suomennoksesta vastasi Valentina Afanassieva.

Repola on luokiteltu ns. perspektiivittömäksi kyläksi. Asukkaista pääosa on eläkeläisiä. Kylän kehittäminen vaatisi huomattavia aineellisia sijoituksia. Jo useamman vuoden ajan on puhuttu ekologisesta turismista, luontomatkailusta, mutta ei ole päästy puheita pidemmälle. Kaikesta huolimatta kylä jatkaa elämäänsä. Repolassa on vielä joitakin julkisia palveluja, joita rahoitetaan valtion budjetista, sekä muutama yksityinen yritys.

Koulu on suurin työllistäjä. Siellä työskentelee 20 opettajaa, kirjastonhoitaja, opinto-ohjaaja sekä huoltohenkilökuntaa, joiden vastuulla on siivous ja lämmitys. Lisäksi on vielä keittäjiä ja laborantteja. Tämän lukukauden aikana on koulurakennuksessa tehty isoja kunnostustöitä, vaihdettu lämmitysjärjestelmä sekä asennettu vesijohto ja lämminvesivaraaja.

Oppilaat ovat koulussa aamuyhdeksästä joskus iltaan asti, sillä varsinaisten oppituntien lisäksi on erilaisia kerhoja, muun muassa tieto-, liikunta- ja taidekerhoja sekä ryhmiä, joissa tutustutaan seudun ja isänmaan historiaan ja elämään.

Lapsille ja nuorille on toimintaa järjestetty myös kulttuuritalolla. Siellä on tanssi- ja lauluryhmiä. Kerholaiset ovat osallistuneet myös Mujejärven piirin Tanssin tähtiä -kilpailuun. Nuoret osallistuvat hyvin aktiivisesti toimintaan. Yksikään tilaisuus ei ole kylässä jäänyt ilman oppilaiden ohjelmaa. Liikunnasta kiinnostuneille aikuisille on järjestetty koulun yhteyteen lentopalloryhmä ja kulttuuritalolla toimii aerobic-ryhmä.

Huhtikuun loppupuolella pidettiin siivoustalkoot. Paikallishallinto järjesti kerättyjen roskien poiskuljetuksen. Talvihan oli tänä vuonna

suhteellisen lämmin ja vähäluminen. Paikallishallinnon työntekijät huolehtivat teiden lumenauraksesta. Liukkaimman kelin aikana tie Kiimanvaaran ja Lentieran suuntaan oli suljettu. Valtionyritys Most raivasi pusikoita Repolasta Mujejärvelle ja Lentieraan menevien teiden varsilta. Marraskuussa avattiin Virtajoen ylittävä uusi silta.

Sanotaan, että kauppojen hintataso on riippuvainen teiden kunnosta. Kylässä on muutama elintarvikemyymälä, joissa on töissä kymmenkunta myyjää. Kauppiaat yrittävät vastata asiakkaiden tarpeisiin. Taloustarvikekaupassa myydään muun muassa rakennus- ja puhdistusaineita, kodinkoneita ja huonekaluja. Kylän pienyrityksiin kuuluu myös pieni leipomo, josta saa tuoretta leipää, leivonnaisia ja jopa pitsaa.

Repolassa on muutama maatalousyrittäjä. Me voimme ostaa lihaa, kanaa, kananmunia, maitoa, rahkaa ja smetanaa suoraan tuottajilta – ihan luomutuotteita. Nyt toukokuussa alkaa laidunkausi. Kylän lehmät kootaan yhteiselle laitumelle, jossa paimenet pitävät niistä huolta syksyyn asti.

Eläkeläisille on hyvin tärkeää, että eläke toimitetaan ajoissa. Vuoden aikana eläkkeitä on korotettu jonkin verran muutamaan otteeseen.

Yksityisyrittäjät hoitavat polttopuiden toimittamisen kyläläisille. Hiljattain aloitti toimintansa pieni saha. Sahatavaralla on kysyntää, kun kyläläiset korjaavat talojaan, kaivojaan ja aitojaan.

Nyt ovat päässeet vauhtiin myös puutarhatyöt. Näyttää siltä, että kaikki asukkaat ovat siivoamassa ja kunnostamassa pihojaan. Ja kohtahan kylä täyttyy vieraista. Lapset ja lastenlapset tulevat tänne luonnonrauhaan, pois kaupunkien savusta ja melusta.

Katja ja Aleksei Nesterov
Irina Tsernijeva

Repola-seura lähettää onnittelut Repolaan toukokuussa 55 vuotta täyttävälle Raisa Tupajlskajalle (os. Tsernijeva) ja kesäkuussa 60 vuotta täyttävälle Nikolai Jerkujeville

Uskollinen Ontajärven ystävä

Repola-seuran vuosikokouksessa alustanut Teuvo Kuivalainen ei ole laskenut Ontajärvellä käyntiensä määrää. Yli kahdenkymmenen vuoden aikana niitä on kertynyt kuitenkin useita joka vuosi. Mikä rajantakaisen Karjalan pienessä kylässä häntä ja muita uskollisia kävijöitä oikein kiinnostaa?

Teuvo Kuivalainen (s. 1945) on asunut koko ikänsä Tuupovaaran Öllölässä. Kotitilalleen hän jäi elämään myös lopetettuaan maanviljelijän työt ja siirryttyään ensin freelancerja sitten Ilomantsin ja Tuupovaaran paikallislehden toimittajaksi. Ennen eläkkeelle siirtymistään vuonna 2008 hän ehti olla 23 vuotta Pogostan Sanomien toimittajana. Kirjoittamista hän ei kuitenkaan ole lopettanut vaan on kirjoittanut ja toimittanut useita kotiseutu- ja paikallishistoriaan liittyviä kirjoja. Myös Ontajärvi on säilynyt koko ajan intohimoisena harrastuksena.

Teuvo Kuivalaiselle ojennettiin kesäkuussa 2013 Mujejärven piirin kunniakirja panoksestaan Ontajärven kehittämisessä (kuva Antero Seppänen)

Yhteistyö alkaa

Kaikki alkoi vuonna 1990, kun Öllölän kylätoimikunnassa pohdittiin yhteistyön aloittamista jonkin rajantakaisen kylän kanssa. Kylätoimikunta päätti lähettää Mujejärven piirineuvoston puheenjohtajalle kirjeen, jossa tiedusteltiin, löytyykö alueelta ystävyyskylätoimintaan halukasta kylää. Puolentoista vuoden päästä tuli vastauskirje Ontajärveltä. Ontajärveläiset kertoivat, että kirje oli ohjattu heille ja että he olisivat halukkaita aloittamaan yhteistyön Öllölän kylän kanssa.

Ontajärveläiset kutsuivat nelijä-

senisen ryhmän Öllölästä vierailulle ja ensimmäinen matka sinne tehtiin kesäkuussa 1992. Rajan yli mentiin Vartiuksesta ja ensimmäiset ontajärveläiset tavattiin maantien varressa heti, kun rajavyöhykkeeltä oli päästy pois. Vastaantulijat ohjasivat vieraat Mujejärven piirin itäisimpään kylään Ontajärvelle: ensin ajettiin Kostamuksen ohi ja sieltä pikitietä pitkin itään päin 130 kilometriä Rukajärven tienristeykseen, josta jatkettiin 37 kilometriä etelää kohti. Seuraavana päivänä tavattiin suuri joukko kyläläisiä kulttuuritalolla järjestetyissä juhlissa.

Yhteisiä hankkeita

Ontajärveläiset kutsuttiin vastavierailulle Öllölään, mutta byrokratian vuoksi kutsu jouduttiin uusimaan kertaalleen ja matka järjestyi vasta kevättalvella 1993. Kun yhteistyö vähitellen pääsi alkuun, kehiteltiin monenlaista yhteistä toimintaa. Kun EU julisti vuosikymmenen lopussa hakuun pienimuotoisille projekteille tarkoitetun Mikro Tacis -rahoituksen, olivat Öllölän ja Ontajärven kylät ensimmäisinä hakemassa rahaa yhteiselle hankkeelleen. Hankkeen avulla kunnostettiin Ontajärven vanha tsasou-

Ontajärveläiset ovat tulleet rajalle vastaan öllöläläisiä kesäkuussa 1992. Ontajärveläisistä etualalla Irma Nikitina ja oikealla Nikolai Martynov. Öllöläiset vasemmalta Otto Honkanen, Liisa Hämäläinen ja Kauko Kuronen. Öllölän ryhmään kuului myös kuvan ottanut Teuvo Kuivalainen.

na, joka oli ainoita sodan aikana polttamatta jääneitä rakennuksia koko kylässä. Tsasounarakennus oli valmistunut jo vuonna 1759 ja neuvostoaikana se toimi kauppana ja varastona. Vuonna 1999 tsasounaan laitettiin uusi katto, eteinen, portaat ja ulkovuoraus. Myöhemmin siihen tuotiin Suomesta kello ja ikoneja.

Yhteistyön alkaessa Ontajärvellä ei ollut vielä lauluryhmää, mutta kylän aktiiviset naiset perustivat ensin kaksi lauluryhmää: kolmijäseninen Romanovin sisarukset ja viisijäseninen nuoremmista naisista kootun ryhmän, joka jatkaa nyt Oma ranta -nimisenä. Se on käynyt useita kertoja esiintymässä myös Suomessa, viimeksi viime vuonna elokuussa Joensuussa ja lokakuussa Tuupovaarassa ja Ilomantsissa. Teuvo Kuivalaisen myötävaikutuksella lauluryhmä teki vuonna 2002 cd-levyn, jonka myyntituloilla on tsasounan ohella kunnostettu myös kaivoja. Ontajärven hankkeiden rahoittamista varten Teuvo kehitti myös ”taskulaskimen”, jota hän on myynyt kymmeniä kappaleita. Hän on ollut kyläläisten kanssa myös hankkimassa kylään kangaspuita, joilla kylän naiset kutovat mattoja myyntiin Kostamukseen ja muuallekin. Edelleenkin joka matkalla on autojen takaosat täynnä matonkuteiksi tarkoitettuja vanhoja vaatteita.

Ontajärven tsasouna 1990-luvulla ennen peruskorjausta. Etualalla naapuritalossa asuva Maria Romanova. Tämän lehden kansikuvassa on tsasouna nykymuodossaan (kuva Teuvo Kuivalainen)

Matkoja toinen toisensa perään

Teuvo Ontajärven aktiivisten naisten Nadesda Makarovan, Galina Martynovan ja Jekaterina Romanovan seurassa (kuva Antero Seppänen)

Pysyvintä Teuvon ja ontajärveläisten yhteistyössä on kuitenkin yli 20 vuotta jatkunut matkojen säännöllinen järjestäminen. Viime vuonna matkoja oli neljä. Matkoille on vuosien varrella ehtinyt osallistua suuri joukko ihmisiä. Useimmat matkalaiset ovat käyneet Ontajärvellä useita kertoja aikaisemmin, joten Teuvolla on hyvä sormituntuma siitä, kuka milloinkin voi lähteä matkaan. Ja aina on mukana myös ensikertalaisia.

Ontajärvellä matkailijat majoittuvat ja ruokailevat perheissä, mikä tuo paikallisille lisätuloja. Halu tukea ontajärveläisten selviytymistä kotikylässään on se syy, mikä on saanut Teuvon jatkamaan matkojen järjestämistä vuodesta toiseen. Myös Ontajärveltä on löytynyt oma-aloitteisuutta ja jatkuvuutta organisoida vieraiden vastaanotto ja hoitaa palvelut. Ratkaisevassa roolissa ovat olleet kolme aktiivista ontajärveläisnaista: Nadesda Makarova, Galina Martynova ja Jekaterina Romanova.

Teuvo ei ole mikään palopuheiden pitäjä ja oman roolinsa korostaja. Viime aikoina hän on kuitenkin joutunut vastaanottamaan myös julkista kiitosta sitkeydestään. Viime vuoden kesäkuun matkan yhteydessä hänelle ojennettiin Mujejärven piirin kunniakirja panoksestaan Ontajärven kehittämisessä. Vuoden lopulla Pogostan Sanomat ojensi hänelle paikallislehtien perinteisen Antti-patsaan.

Pertti Rannikko

Elokuun lopussa Teuvo Kuivalainen järjestää Ontajärvelle praasniekkamatkan. Matkasta kiinnostuneet voivat ottaa yhteyttä häneen puhelimitse (0400 173 303) tai sähköpostitse (t.kuivalainen@pp.inet.fi).

Aleksanterin elämän käänteitä

Aleksandr Kondratjevin elinvaiheet kertovat paljon Ontajärven ja sen lähiympäristön historiasta. Samalla tavalla neuvostoyhteiskunnan käänteet ovat liikutelleet ihmisiä paikasta toiseen myös Repolassa ja muissa rajantakaisen Karjalan kylissä.

Aleksandr Kondratjev syntyi vuonna 1931 metsän keskelle Haukivaaran yksittäistaloon, joita karjalaksi kutsuttiin huutoreiksi. Ontajärven länsirannalla sijaitsevan Korpilahden kylään oli matkaa seitsemän kilometriä ja järven pohjoisrannalla olevaan Ontajärven kylään hieman enemmän. Neuvostoliitossa oli tuolloin käynnissä maatalouden kollektivisointi, jossa yksittäiset talonpoikaistaloudet liitettiin kovakouraisesti kolhooseiksi. Kaukana toisistaan olevat talot ja hajallaan olevat pellot nähtiin esteenä maatalouden kehitykselle. Aleksanterin perhe muutti hänen ollessaan vuoden ikäinen Korpilahteen, jonne oli perustettu vapunpäivänä 1931 kolhoosi nimeltään ”Toukokuun ensimmäinen päivä”. Alueen lehmät, vasikat ja hevoset koottiin Korpilahteen rakennettuun uuteen navettaan. Perheet pitivät kuitenkin omaa ruokatalouttaan varten myös lehmää ja lampaita sekä viljelivät perunaa maapalstallaan. Talvisin korpilahtelaiset työskentelivät ympäristön metsätyömailla, myös Repolan alueella.

Sodan varjoista savottojen valoon

Kautta maan alkanut vangitsemisaalto koetteli 1930-luvun jälkipuoliskolla myös Korpilahtea ja monilta vangituilta jäivät isot perheet ilman elättäjää. Heti perään tulivat sodat, joihin kaikki työkuntoiset miehet komennettiin. Talvisodan aikana Korpilahteen siirrettiin asukkaita Repolan piirin rajakylistä. Jatkosodan puhjettua oli Ontajärven rannoiltakin lähdettävä evakkoon. Aleksanterin perhe oli evakossa Arkangelissa, jossa isä kuoli vuonna 1947. Kun muu perhe palasi seuraavana vuonna Korpilahdelle, oli Aleksanteri 17-vuotias. Sodassa oli kaatunut kaksikymmentä korpilahtelaista ja puolet kylän taloista poltettu.

Aleksanteri teki ensin metsätöitä ja meni sitten Petroskoihin opiskelemaan metsäkouluun ”maasteriksi”. Valmistuttuaan hän palasi kotiseudulleen, jossa metsätöiden eteneminen on siirrellyt häntä kylästä toiseen. Kuten koko Karjalassa avattiin myös Ontajärven ympäris-

tössä 1950-luvulla uusia metsätyömaita ja rakennettiin uusia metsätyökyliä. Parin kilometrin päähän Korpilahden kylästä, Korpiniemen päähän, syntyi uittomiesten asuinkylä nimeltään Peski. Lähelle Korpilahtea laskevan Jolmajoen yläjuoksulle alettiin rakentaa Jolman lesopunktia (metsätyökylää), jonne Aleksanteri palkattiin vuonna 1951 työnjohtajaksi. Ensin rakennettiin ihmisille parakki ja hevosille omat tilat. Alekstanterin lähtiessä parin vuoden päästä armeijaan asui kylässä 50–60 ihmistä, mutta kun hän kolmen vuoden jälkeen palasi, oli asukkaita jo 150.

Jolmassa Aleksanteri avioitui Marian kanssa ja siellä syntyivät myös heidän kaksi vanhinta lastaan. Kaksi nuorinta lasta syntyivät Rukajärvellä, jonne perhe muutti vuonna 1958. Siellä Aleksanteri oli moottorisahan kanssa kaatomiehenä.

Ontajärvestä tulee metsätöiden keskuspaikka

Metsätöiden ja savottojen nousukausi ei vielä 1950-luvulla suuremmin vaikuttanut itse Ontajärven kylän kehitykseen. Kylän kolhoosi oli vuonna 1947 muutettu kalastuskolhoosiksi, sillä Ontajärvi oli tuohon aikaan hyvin kalaisa vesistö. Vuonna 1950 Ontajärven kalastuskolhoosiin liitettiin myös Korpilahden kolhoosi.

1960-luvulla metsätöiden järjestämisessä tapahtui muutoksia, joiden seurauksena Ontajärvestä tuli alueen metsätöiden keskuspaikka. Vuosikymmenen alussa vanhan kylän viereen rakennettiin neuvostomallinen lesopunkti, metsätyökylä. Jolman ja Peskin metsätyö- ja uittokylät lakkautettiin. Niiden ohella myös Korpilahden kylä autioitui kokonaan 1960-luvun aikana, minkä jälkeen Ontajärven rannoilla on ollut asutusta vain Ontajärven kylässä.

Myös Aleksandr Kondratjev muutti perheineen vuonna 1964 Ontajärvelle. Rukajärveltä olivat metsätyöt vähentyneet ja sinne pe-

Aleksandr Kondratjev 80-vuotissyntymäpäivänään Maria-vaimonsa kanssa maaliskuussa 2011 (kuva Teuvo Kuivalainen)

rustettiin vuonna 1962 turkissovhoosi, josta tuli merkittävä työllistäjä ja kylän elävöittäjä. Ontajärvi puolestaan kasvoi ja kehittyi metsätöiden varassa, minkä ohella siellä toimi myös Rukajärven sovhoosin alainen suurehko navetta. Aleksanteri jatkoi Ontajärvellä aluksi moottorisahamiehenä, minkä jälkeen hän ajoi jonkin aikaa traktoria. Ennen eläkkeelle siirtymistään vuonna 1986 hän oli vielä kolme vuotta metsätyökeskuksessa työnjohtajana.

Hiljenevä kylä

Ontajärven kylän kukoistuskausi alkoi olla historiaa 1980-luvun mittaan. Perestroikan myötä metsätyöpaikat kylässä vähenivät ja loppuivat kokonaan vuonna 1997, kun lesopunkti lakkautettiin. Hieman myöhemmin suljettiin myös maatila. Aikaisemmassa 700 asukkaan kylässä asuu talvisin enää sata ihmistä.

Maria kuoli kesällä 2011. Leskeksi jääminen oli Aleksanterille kova paikka, sillä pariskunta ehti olla naimisissa 60 vuotta. Nuorin poika Sergei (s. 1962) muutti Ontajärvelle huolehtimaan isästään. Ennen paluutaan hän ehti asua Petroskoissa 30 vuotta. Isänsä tapaan hän työskenneli metsäalalla, metsähoitopiirissä (leshos) mittaustöissä ja työnjohtajana. Hän on eronnut ja kertoo tyttärensä menneen juuri naimisiin. Sergein veljistä vanhempi asuu Ukrainassa ja nuorempi Siperiassa, jossa asuu myös sisko Galina.

Aleksandr Kondratjev ja poikansa Sergei kotonaan Ontajärvellä maaliskuussa 2014 (kuva Markku Sivonen)

Ontajärvi on talvella hiljainen, mutta kesällä väkimäärä kaksinkertaistuu. Kylä ei ole samalla tavalla tyhjenemässä kuin Ontajärven rannan muut kylät. Muualla asuvat ovat viime vuosina ostaneet kylästä useita asuntoja kesämökeiksi. Rakenteilla on myös muutama uusi kesämökki.

Pertti Rannikko

Repolan Lukinien elämänvaiheita

Saarenpäätä ja Roukkulaa on pidetty Lukinien kylinä, sillä niissä on asunut useita Lukinien ruokakuntia. Roukkulasta muutti aikoinaan Pohjois-Karjalaan Onni Lukin, joka piti kauppaa Ilomantsissa. Myös Onnin veli Heikki tuli Ilomantsiin Karjalan pakolaisena, toinen veli Simo puolestaan asettui asumaan Kuhmoon. Onni Lukinin ja hänen veljiensä perheiden vaiheista on julkaistu Repolaisessa 66 Onnin tyttären Irma Saarlon kirjoitus, joten tämä yhteenveto keskittyy muihin eri lähteistä koottuihin Lukinien tietoihin.

Karjalassa oli entisaikaan hyvin yleistä, että sukuun kuuluvat huolehtivat toisistaan niin hyvinä kuin huonoinakin aikoina. Samanlainen huolenpito oli myös Lukinien suvuille yleistä, varsinkin vanhempien kuollessa alaikäisistä lapsista pidettiin huolta ja tulevaisuus haluttiin turvata. Tämä sama lähimmäisenrakkaus on ollut havaittavissa myös Suomen puolelle siirtyneissä sukuhaaroissa. Kirjoittajan kiinnostus Lukinien vaiheisiin perustuu siihen, että siellä on monia yhteyksiä isäni Martti (Makaria) Pänttösen syntymäkylään Omeliaan ja sen asukkaisiin.

Saarenpään Lukkasia ja Lukineja

Karjalan Heimo -lehdessä 11–12/1990 on Pentti Keynään kirjoitus Saarenpään kylästä talo talolta. Selvitys on mielenkiintoinen ja hyvin yksityiskohtainen. Mielenkiintoista on erityisesti se, ettei siinä ole ketään Lukinin nimellä, sen sijaan Lukkasia on useita ruokakuntia. Jyrki Lukkasen puoliso oli Akuliina (s. Triihponen), lapsista Suomeen tulleista Juho asusteli Lieksan Kevätniemessä.

Jaakko Lukkasen vaimona oli Matrona Marttinen Omeliesta, poikia olivat Nikolai, Stepan ja Pekka, tytär Katri avioitui Nurmekseen.

Laasari Vasseleinpoika Lukkanen, jonka vaimo oli Nadjet Triihponen Saarenpäästä, heillä ei ollut lapsia.

Hovatta Lukkasen tytär Maria avioitui Artoi Solttisen kanssa ja he asettuivat asumaan Saarenpäähän, perheeseen syntyi viisi lasta, yksi poika ja neljä tytärtä.

Simo Lukkanen avioitui Tatjana Filipoffin kanssa, perheeseen syn-

tyi kolme poikaa ja kolme tytärtä. Simon ja Tatjanan talo oli syrjässä Saarenpään kylästä, Ristilahdessa.

Pekka Lukinin suurperhe

Parhaiten on tiedossa Saarenpäässä syntyneen Pekka Lukinin perheen vaiheet.

Saarenpäässä asuneesta suurperheestä on eri lähteissä kahdenlaista sukunimitietoa. Lasten nimien perusteella lienee kuitenkin kyseessä sama perhe eli Pekka Lukinin tai Lukkasen perhe.

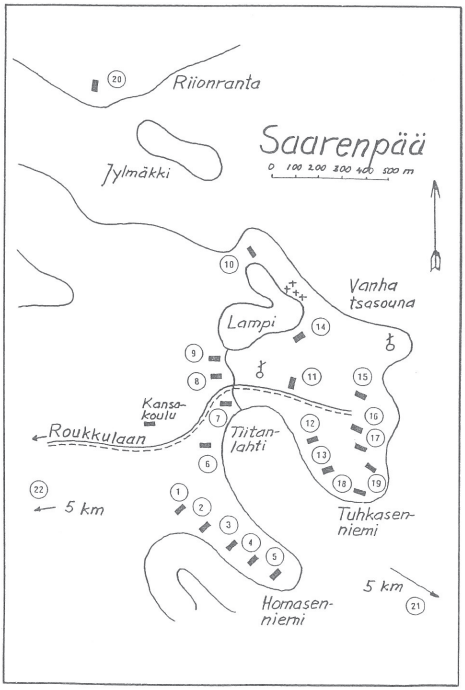

Oheinen Saarenpään kartta on julkaistu Pentti Keynään Roukkulan ja Saarenpään kyliä käsittelevän artikkelin yhteydessä Karjalan Heimossa 11–12/1990

Pekka Lukin syntyi v. 1851 Repolan Saarenpäässä ja kuoli 1906 kurkkusyöpään. Pekan vaimona oli Outi Mikaelintytär Jaakkonen, joka oli syntynyt 1864 Repolan Omeliessa. Outi muutti asiakirjojen mukaan v.1921 lapsineen Suomeen Kuhmoniemeen, jossa kuoli v. 1933.

Lapsista Risto Pekanpoika Lukin, joka oli syntynyt v. 1881 Saarenpäässä, kuoli liikenneonnettomuudessa Helsingissä v. 1941. Riston setä Iivana Lukin oli pitänyt Risto-pojan kasvattina Uudellakirkolla ja koulutti hänet. Risto palveli viisi vuotta Baltian laivastossa Kronstadtissa, missä oppi englannin kielen. Hän toimi Pietarissa tulkkina elokuusta 1914 vuoteen 1918, myöhemmin Terijoen Osuusliikkeen johtajana, Viipurin OTK:n apulaisjohtajana sekä Helsingissä OTK:n tukkumyyjänä.

Lapsista toinen, Wasili Pekanpoika, joka oli syntynyt v. 1883 Saarenpäässä, avioitui v. 1910 Kiimanvaarasta olleen Nasti Kusminin kanssa. Wasili kuoli Kuhmossa v. 1965. Wasilin ja Nastin nuorin poika Onni kuoli 21-vuotiaana kaukopartiomatkalla Kiestingissä.

Kolmas poika, Luka Pekanpoika, joka syntyi v. 1885 Saarenpäässä, joutui elokuussa 1914 tsaarin armeijaan ja kuoli perheettömänä v. 1915 I maailmansodassa. Luka

oli ajoittain apulaisena Dobrinin kaupassa Lieksassa ja hänestä on kerrottu, että hän oli veljeksistä hiljaisin.

Iivana Pekanpoika Lukin, joka syntyi Saarenpäässä v. 1887, oli myös tsaarin armeijassa sotapalveluksessa Budokassa 3 v 2 kk elokuusta 1914 alkaen. Iivana asui Suomessa Savossa, mm. Pielavedellä ja kuoli Kuopiossa v. 1948.

Tyttäristä Anni Pekantytär, joka syntyi Saarenpäässä v. 1891, avioitui Repolan kirkonkylästä olleen Pekka Törhösen kanssa. Annin ja Pekan avioliitto oli lapseton. Pekan kohtalona oli kuolla v. 1934 Repolassa ”keuhkotautiin”, Anni kuoli Repolassa vuonna 1971. Pekka Törhönen oli ollut Omeliessa Jyrgi Jaakkosella ”ottopoikana”. Pekka Törhönen oli luonnossa viihtyvä, toimi metsänvartijan tehtävissä, harrasti ahkerasti myös metsästystä ja kalastusta.

Maria Pekantytär Lukin, joka syntyi v. 1893 Saarenpäässä, avioitui Mark Tareisen kanssa ja kuoli v. 1965 Segežan piirissä. Heillä oli paljon lapsia, joista osa oli kuollut jo lapsena. Lastenlapsia asuu vieläkin Kostamuksessa ja Pääjärvellä.

Pojista Ossippa, joka oli syntynyt v. 1899 Saarenpäässä, asui viimeiset ajat Lieksassa, jossa kuoli v. 1979, puoliso Hilkka kuoli v. 1992.

Marfa Pekantytär Lukin syntyi v. 1901 Saarenpäässä, avioitui jo nuorena Virrankylästä olleen Mikko Simonpoika Filippovin kanssa. Marfalle ja Mikolle syntyi ainakin kahdeksan lasta (Vera s. 1921, Valentina s. 1924, Iivana s. 1926, Paavo s. 1928, Irja s. 1932, Nadja s. 1930, Maja s. 1934 ja Leo s. 1942). Irjan puoliso Ivan Kurtsenko kaatui sodassa Omelien motissa. Leo Filippov tuli aikanaan tutuksi myös monelle Repolassa kävijälle. Leon vaimona oli Marija Pavlova (Paavilainen) Saarenpäästä, perheen lapset ovat asettuneet asumaan eri puolille Karjalaa.

Nuorin tytär Darja Pekantytär Lukin, s. 1904 Saarenpäässä, tuli äitinsä mukana Suomeen Kuhmoniemelle 1921. Darja avioitui v. 1938 Viipurissa Bror Randenin kanssa, avioliitosta tytär Kaarina ja poika Otto.

Tietojen selvittämisen vaikeuksia

Kuten omien vanhempieni tietojen selvittämisestä olen todennut, on myös Lukinien tietojen varmistaminen mahdotonta. Karjalan pakolaisten tietoja on Suomeen siirtymisen yhteydessä kirjattu siihen muotoon kuin ne on ilmoitettu viranomaisille. Osa tiedoista perustuu olettamuksiin, joihin olen yrittänyt saada jotain johdonmukaisuutta.

Repolan nimismiehen arkistoista ilmenee mm, että Maria Anuhrintytär Tserni, o.s. Lukin, s. 1898, kuollut 5/1919, oli vihitty

1.10.1911 Nikolai Mikaelinpoika Tsernin, s. 14.11.1887 kanssa, lapset Nadechda Tserni, s. 29.9.1912 ja Vasili Tserni, s. 29.12.1914.

Maria Vasilintytär Tserni, o.s. Lukin, s. 27.2.1898 Kibon kylässä, vihitty 4.9.1919 Nikolai Mikaelinpoika Tsernin, s. 12.11.1887, kanssa, lapsista ei merkintää.

Nikolai Tsernin kuoltua 24.4.1945 otetun kirkonkirjan mukaan: Nikolai Tserni, s. 14.11.1887 Repolassa, k. 16.4.1945 Lieksassa, vihitty avioliittoon 4.9.1919, pso Maria, o.s. Lukin, s.1898, k. 1.9.1933, avioliitosta lapset: Nadja Nikitin, s. Tserni, s. 20.8.1912, k. 15.10.1986; Ville, s. 24.12.1914, kaatui Lemetissä 20.2.1940; Anni, s. 26.12.1922, k. 31.8.1931; Liisa Simonen. s. Tserni, s. 6.10.1926, k. 2012; Pauli Tserni, s. 7.2.1928, k. 9.5.2004: Juhani Tserni, s. 11.2.1933, k. 13.3.2001.

Vaikka eri lähteistä olevat tiedot ovat keskenään ristiriitaisia, on todennäköistä, että kyse on samasta perheestä. Tsernien jälkeläisiä asuu vieläkin Lieksassa

Muita tietoja Lukineista

Olen lukenut jälleen monta julkaisua talvi- ja jatkosodan ajoilta, mm. sotavangeista kummassakin maassa. Teoksissa on tullut vastaan Lukineja, joista ei ole tarkemmin tietoja siitä, ovatko he nimenomaan Repolasta lähtöisin olevia.

Lukin Aleksi, s. 25.12.1918 Turussa, jäi sotavangiksi 10.8.1941 Kuutamolahdessa, kuollut 10.04.1942 sotavankileirillä N:o 82 (Voronez) ”vatsatautiin”. Palveli Osasto Kuismasessa E/I OsKu. Venäläisten tietojen mukaan sotilasarvo oli alikersantti, suomalaisissa tiedoissa sotamies.

Lukin Konstantin, n. 30 v., palveli Puna-armeijassa mm. talvisodan aikana Suomen rintamalla, antautui Kiestingissä suomalaisten sotavangiksi 1941, oli eri sotavankileireillä ja siirtyi omasta aloitteestaan suomalaisten puolelle ja palveli taloustöissä ErP:ssa, jonka

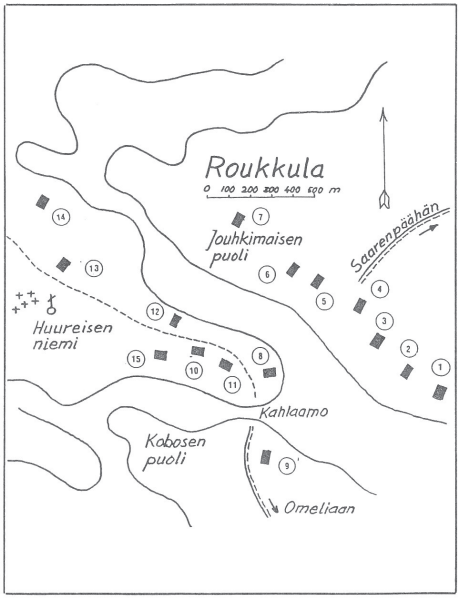

Oheinen Roukkulan kartta on peräisin samasta lähteestä kuin sivun 15 kartta

alaisuudessa olivat mm. kaukopartiot. Rintamalle ja partiomatkoille häntä ei laskettu.

Kartat

Sekä Roukkulasta että Saarenpäästä on esitetty vuonna 1941 silmämääräisesti piirretyt kartat Helmi Helmisen matkapäiväkirjassa, joka on julkaistu teoksessa Rajantakaista Karjalaa (Kulttuurien museo 2008). Roukkulan karttaan on merkitty kolme Lukinien taloa, Gordi, Miitri ja Jyrki Lukinien talot, jotka kaikki sijaitsivat kylän ns. Jouhkimaisen (Saarenpään) puolella. Kartta on kuitenkin kiireessä piirretty. Tämän artikkelin yhteydessä olevat kartat ovat peräisin Pentti Keynään Roukkulaa ja Saarenpäätä esittelevästä artikkelista, joka on ilmestynyt Karjalan Heimossa 11–12/1990. Ne ovat tarkkoja ja huolellisesti piirrettyjä.

Omelien kylästä on myös kaksi erilaista muistitietojen perusteella piirrettyä karttaa. Molemmissa on Pekka Kyöttisen muistitietoa käytetty hienosti hyväksi. Kartan perusteella olen Omelien kylästä pystynyt paikallistamaan useita maastokohtia, rakennuksethan on kaikki sodan tiimellyksessä hävitetty.

Nimen taustaa

Lukin perustuu kantanimeen Luukas, joka on kristinuskon leviämisen myötä tullut suosituksi etunimeksi eri muodoissa kuten Luka, Luki, Luca ja Lukka. Sukunimeksi se on muotoutunut isännimen kautta kuten Lukan poika.

Lukin on sukunimenä ollut hyvin yleinen jo keisarillisen Venäjän aikana. Varsinkin Pietarin alueella on ollut hyvin vauraina tunnettuja Lukinin sukuja, jotka ovat sittemmin hajaantuneet ympäri Venäjää. Suomessa (ja Karjalassa) nimestä on käytössä muotoja Lukin, Lukina, Lukkinen, Luukkainen ja Lukkanen.

Ville Pänttönen

Hyvä vuosijäsen. Muistathan maksaa jäsenmaksun. *Ohjeet takakannessa.*

Jäsenmaksujen tuotto menee kokonaan Repolaisen painatukseen ja postitukseen, joten maksamalla jäsenmaksun mahdollistat lehden ilmestymisen jatkossakin.

Haukkasaaren Pottosten ja Omelien Pänttösten yhteinen sukutapaaminen lauantaina 30.8.2014

Ortodoksinen Kulttuurikeskus Sofia
Kallvikinniementie 35, 00980 Helsinki
www.sofia.fi

Ilmoittautuminen 30.7 mennessä :

34 euroa/aikuinen , 17 euroa/4-12 v.
tilille: Nordea Haukkasaari FI 10 1389 3500 1857 91
Viestikenttään aikuisten ja lasten lukumäärä ja nimet

Majoitusvaraukset:

reception@sofia.fi, puh. 010 277 900
47/hlö/2hh, 73/hlö/1hh, 0-4 v. veloituksetta (ilman lisävuodetta),
sis. sauna ja aamiainen

30.8.2014 **OHJELMA**

11.00-12.00	Kokoontuminen ja majoittuminen
12.00-13.00	Lounas
13.00	Tervetuloa Sofiaan Muistoja David Pottosen jälkeläisistä ja Pänttösen suvusta
15.00-16.00	Kahvitauko
15.30	Sukututkimus Seuraava tapaaminen
17.00-17.30	Ehtoopalvelus Vapaata ohjelmaa
19.00-21.00	Iltasauna ja uinti Sofiassa majoittuville

1.9.2014 Mahdollisuus osallistua Sofian praasniekkaan

Tiedustelut:

Heikki Palaskari puh. 0400 411 361 heikki.palaskari@pp.inet.fi
Martti Pottonen puh. 0500 445 472 martti.pottonen@welho.com

REPOLA-SEURA R.Y.

Hallitus 1.3.2014 – 28.2.2015

Pertti Rannikko, *puheenjohtaja*, p. (013) 717422
Huhtilammentie 945, 82160 OSKOLA
pertti.rannikko@uef.fi

Ville Pänttönen, *varapuheenjohtaja*, gsm 040 5111 560
Kauppakatu 10a A 1, 80100 JOENSUU
ville.panttonen@gmail.com

Lea Tserni-Puittinen, *sihteeri*, gsm 050 5204121
Kylänlahdentie 24, 81810 JAMALI
lea.tsernipuittinen@lieksa.fi

Tuula Kilpeläinen, *taloudenhoitaja*, gsm 044 330 5529
Niemiskyläntie 51, 88900 KUHMO
tuula.kilpelainen@iki.fi

Päivi Kiiskinen, *jäsensihteeri*, gsm 050 599 1364
Sotkantie 1 E 33, 80160 JOENSUU
paivi.kiiskinen1@gmail.com

Valentina Afanassieva, gsm 040 716 5151
Torikatu 3 D 25, 80110 JOENSUU
valafa@saunalahti.fi

Asko Saarelainen, gsm 040 104 4111
Korholantie 1, 81720 LIEKSA
asko.saarelainen@lieksa.fi

Vuoden 2014 jäsenmaksu

Repola-seuran vuosijäseniä pyydetään maksamaan 20 euron jäsenmaksu kesäkuun 20. päivään mennessä. Muistakaa merkitä viitenumeroksi yllä olevassa osoitetarrassa oleva numero. Repola-seuran pankkitili on IBAN-muodossa FI05 5354 0420 0466 26.

Repolan matka 11.–14.7.2014

Repolan matkalle lähtijöiden on ilmoittauduttava 5.6. mennessä puheenjohtaja Pertti Rannikolle (yhteystiedot löytyvät edelliseltä sivulta). Matkalle lähtijöiden on syytä jo hyvissä ajoin ennen juhannusta ryhtyä omatoimiseen viisumin hankintaan. Viisumin voi hankkia useimpien matkatoimistojen kautta. Viisumia haettaessa mukana on oltava yksi passivalokuva ja todistus matkavakuutuksesta sekä passi. Kertaviisumin hinta on matkatoimistosta riippuen suunnilleen 75–80 euroa ja sitä on haettava viimeistään 2-3 viikkoa ennen matkaa.

Aikaisemmin suunniteltu Ontajärvellä käynti ei toteudu, joten matkareitti on perinteinen Joensuu-Lieksa-Kuhmo-Repola, jonka varrelta voi tulla kyytiin. Kuljetuksen hinta on kokoluokkaa 170 euroa (tarkka hinta riippuu lähtijöiden määrästä) ja perhemajoitus täysihoidolla 30 euroa/vrk. Alustavan kiinnostuksensa ennakkoon ilmoittaneiden on myös vahvistettava matkalle lähtönsä 5.6. mennessä.